

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Політичні чорномази.

(+) Здорова, предметова критика чи то в літературі або штуці, чи в суспільнім або в політичнім житю є неперечно великої ваги, она промовує дорогою добрим і хосенним напрямом і змаганям, доводить до поправи похибок, она ділає педагогічно. На жаль, у нас ще дуже рідко можна подибати ся з такою критикою, у нас переважно не уміють ще глядіти здоровими очима, не уміють оцінювати подій предметово, безпристрасно, не уміють відлучити особи від річи, а мало що не всюди, в усіх змаганях і всіх спонукках відграє ролю ненависть, злоба і пристрасть, месть особиста. В часі виборчого розгору вказували ми нераз на сі хоробливі прояви, але се можна було хоч вчасти виправдувати тим, що у виборчій добі розгорячують ся уми, виходять над здоровим, холодним розумом.

Одначе в менше-більше нормальних обставинах таке поведене не дасть ся ніяк оправдати, а коли в таких обставинах уживає ся неприличної збруї, кидає безосновними підзорами і клеветами, послугує ся неправдою, то се найліпше свідчить, що якось не добре стоїть та справа, яку треба аж такими способами піддержувати.

Отакі гадки мимохіть насувають ся, коли читаєм н. пр. письма з Відня, які тепер виходять з табору одиноких правдивих заступників руского народу. Таке запевнюване при кожній нагоді, таке безнастанне вивіщуване свого патенту нагадує мимохіть на того фарисея в сьвятім письмі, що величав ся перед — Богом, мовляв — я не такий, як сей митар! Трудіть ся для руского народу, придбайте для него як найбільш хосенного, то тим здобудете собі признанє, але запевнюваня о вашій правдивости нічо не допоможуть

рускому народови, від того не стане ему лекше.

Ми вже раз рішучо заперечили, що із сторони руско-народного клубу (Барвіньського), який злучив ся з Славянським Центром, не було ніяких заходів що-до злуки з консолідаційними послами, як се впевнив дописуватель Нр. в «Ділі», а коли він покликуює ся на усні і письменні заходи, то звизаємо, щоб їх подав, бо се рішуча неправда. Консолідація з москвофілами виключає всяку можливість злуки з такими «народовцями» як Король.

Як в «Ділі» політичний чорномаз намагав ся неправдою і перекручуванєм дійсних обставин вивисити консолідаційних послів а обнизити та очорнити в очах рускої суспільности Барвіньського і єго товаришів, так в четвер др. Кос вважав найпильнішою і найважнійшою задачею в своїй нездарній балаканині, до якої навіть не приладив ся як слід хочби із свого опозиційного становища, хляпнути болотом на посла Барвіньського і запевняти, що за ним не стоїть ані один чоловік, що він вибраний таким виборчим обманьством, як всі цнші галицькі послы і т. д. Таке балаканє могло би зробити може ефект хіба ще в Калуші, але коли др. Кос сподівав ся викликати ним вражінє на широкій видівні, то дуже завів ся і скомпромітував становище опозиції, що не уміє нічого більше крім особистих напастий голословних. Вжеж і сам Романчук і «народзвєць» Василько підшептували ему і тягнули за полу, щоби не тикав ос.б, а говорив предметово, як се було ухвалено на клубі, але др. Кос, підохочуваний Шенерериянцями, своїми сусідами, думав осягнути велике геройство напастями на п. Барвіньського, до яких спонукала єго лише особиста ненависть, пристрасть і злоба.

Не завидуємо таких успіхів рускій консолідації, що величає ся фаворизованєм з одного боку такої могучої партії, як Кронаветер (консолідаційні послы були на зборах у Кронаветера) і похвалами такоого впливового органу, як Volksstimme, а з другого боку піддержкою Шенерериянців. В ко откім часі дізнаєть такого розчарованя з того боку, якого дізнали Тяничкевич і Окуневский в своїм залишанню до німецьких людювців, між котрими сиділи. Для руского народу буде з сего велика користь!

Руска справа в урядовім освітленю.

(Дальше).

Гр. Тунови, котрий, як пише др. Лозинський, був мабуть одушевлений в першій хвилі помислом заведеня латинської азбуки в рускій правописи, не стало відвага в рішучій хвилі. Чи захитали єго підшепти Шашкевича, піддержані викликаними з краю петиціями, для яких руске духовенство збирало підписи per fas et nefas, чи секретар Іречек, побачивши безуспішність переведеня своїх чесних забавів в зміні рускої правописи, змінив погляд і знеохотив гр. Туна до цілого помислу — досить, що міністер просвіти захитав ся і станув, як се в Австрії звичайно буває, в половині дороги. В рескрипті бо з 25. липця 1759 признав справедливість побоюваню Голуховского що-до поступу і цілий русофільтетства і строго згнанів невластиве виступленє деяких членів комісії (Литвиновича і Куземского), але наконечнє з боязни перед наріканнями Русинів занехав первісного пляну і затвердив лише ті внесеня намісника, котрі з івіциятиви д-ра Черкавского піднесено до усталеня рускої правописи в той спосіб, щоби спинити поступенне зближенє рускої правописи до російської. Голуховский уділив сего рішеня старостам, які супроти агітації, розвиненої руским духовенством в краю, вже від початку були

Осип Маковей.

Еманципация муштин.

(Дальше).

Розглянувшись у своїй гардеробі, Роман зміркував, що на мясниці доконче потрібно йому нової фраквої оджі. Видаток був надзвичайний, він не мав стілько гроший. Отже написав до свого батька по гроші. Тимчасом уже й замовив у кравця оджу. Ждав цілий тиж день — відповідя не було і гроші не прийшли. Але по тижни приїхав до нього батько і перш його слова, якими привитав сина, були такі:

— Чи ти вже забув, як брав за молоду в шкіру? Дивись: отсе палиця! Якби не те, що ти сам здоров і сильний, як медвідь, я пригадав би тобі хлопнячі літа. Такий старий хлоп, що йому вже трийцять чотири роки, а він у мене гроший просить! Се просто сором! Я мушу раз тому всему зробити конець! Я тебе ожено!

— З ким, тату?

— Менше о те, з ким; будеш мати гроші і можеш до смерти остати ся тим проклятим азетярєм! Я вже умовив ся з її батьком.

— Уже умовив ся!

— Щож ти, йолупе, дивуєш ся! Коли ти не думаєш нічого, то я за тебе мушу думати. Не буду-ж я тобі вічно посилати гроший! В мене є ще донька!

— Pardon, тату! Ви на мене поправді видали дуже мало. Я сам заробляв і заробляю на себе! Великими видаткати на мене не можете мені дорікати. Донька певно коштує все більше, не рахуючи посагу, який, складаєте для неї.

— Мовчи! Одягай ся, поїдемо! Завтра вечерок у стрія, там буде вона. Вона тебе знає і вийде за тебе.

— Хтож вона така?

— Не скажу тобі, але ти її знаєш.

Поїхали. Романа переймало і горячкою і морозом на згядку, що так торгують його серцем, але він справді лякав ся тяжкої будучини і думав собі, що взяти добрий посаг за жінкою кому як кому а йому дуже придалось би. Його суспільне становище було незначне, виглядів на будучину ніяких, — нехай прийде на него недуга, і він — жебрак у шпитали. Батько-мати — вони помогли би, але дітий у них більше, а доходів не богато. І треба продати себе, хоч серце болить. От його сестрі Наталці добре і зросла пещева і не бита, так як брата; від 16-го року бавила ся, а тепер у 20-ім році має

судженого, котрого любить; за кілька місяців вийде за него за муж — усе йде в неї старим, утоптаним шляхом, без тсі борби, яку перейшов Роман. Чиж думав він коли бути публіцистом?! А жите зложило ся так, що він по всяких гірких невдачах і розчарованях опинив ся в редакції. Колись думав дорівняти Шекспірови і Шевченкови, а сего дня пише про Драйфуса і про сьмілу крадіж у церкві в Пятигорбах.

«Ох-ох! чому я не вродив ся дівчиною! Нехай би моя сестра була Романом, а я Наталкою! Я очевидно люблю Стефанію і маю повне право любити єї, але не маю ніякого права взяти її! А тепер їду як ягня на заріз!»

Вечерок у стрія. Він привитав ся з ріжними паннами, але не знав, котра йому назначена. Віднайшов матір і питає ся її, з ким то думають його сватати.

— Щож, ти не знаєш? Батько тобі не сказав? З Ганчаківною.

— З Ганчаківною! О Боже! Бувайте здорові, мамуню, я зараз вертаю ся до Львова!

— Що тобі? Ти здурів? Хтож таке видав? Тільки сорому нам наробиш.

— Мамо, мамо! Чому ви мене не втопили дитиною?!

втавничені в справу, тим способом, що проєктowana реформа має бути відročена до відповідній хвилі, коли її практичність буде признана в руських кругах. Сей комунікат був потрібний в кождім случаю, бо зазначував признану правительством шкідливість русофільських змагань з становища краєвих і державних інтересів, заразом потребу счинення тих змагань, а тим самим запобіг визисканю міністеряльного рішення руским духовенством тим способом, мовби успіх осягнений его петиціями становив рішучу побіду святаюрської політики і безуслівну апробату его змагань, не виключаючи навіть русофільства, центральним правительством.

В сій цілій справі, каже др. Лозинський, відграв Шашкевич визначну і з своїм урядовим становищем зовсім незгідну ролю. Тимто Голуховський в окремім вже на передодні свого покликаня на державного міністра (4-го серпня 1859) писанім справозданю відкрив перед гр. Туном ту роботу Шашкевича, називаючи її прямо «недостойною високого державного становища», бо представляючи проєкт правительства як «замах на самостійний розвиток рускої народности в Галичині», а розвиток сей знов як «заперечене плянів воскресеня незалежної Польщі». В своїм справозданю говорить Голуховський, що петиція чи меморіал, викликаний Шашкевичем, містить в своїм підбурюючім тексті знамена чину, підпадаючого прямо під карний закон. Заявив також гр. Голуховський, що не хоче ані наставати в тім напрямі ані упоминати ся о сатисфакцію за обидливі уступи меморіалу, бо чує ся висшим понад всякі напасти. Поперстає лише на тім, що звертає бачність правительства на таке недостойне постуоване державного урядника. Наколи вже сама подія, що гр. Голуховський з внесення такої острої жалоби на Шашкевича мимо того зрікав ся належної собі сатисфакції, викликає здогад, що в першій ряді розходило ся о те, щоби докорити Тунови відступством від первісно горячо піддержуваного азбучного проєкту, то здогад сей змінює ся в дійсність супроти слідууючого кінцевого уступу справоздана: «Вашній Ексцеленції відомо, якими поглядами і засадами руководив ся я в розправах над питанням заведеня латин. азбуки в руськім язичі. Далекий від усяких тісних бічних зглядів мав я на думці конечну для скріплення єдности державної злуки руского елемента, що доси виступає як чужий, з організмом інших народних племен монархії і пособлене сего елемента живнейшими і існуючому ладови річи більше відповідними чинниками. Не дбаючи про похвали або докори хвилево верховодячого руского сторонництва, звернув я бачність на будучину народности і сновняв заразом обовязок горожанина держави і вірного слуги Его Величества, звертаючи бачність на побоюваня, які мусить розбуджувати промощене рускими письменниками зілляне інтелектуального жита Русинів з

інтелектуальним житем Росиян. Про живненість піддержуваного мною проєкту заведеня латин. письма в руськім язичі я є сильно переконаний, що не сумніваю ся, що в будучині здійснить ся, наколи перед учливом розвиткового процесу руський елемент стане зовсім жертвою русофільських змагань і не відстрихне ся від жита австрійської монархії. Наколиб се колись наступило, то полишила-б ся бодай відрадна свідомість, що я звернув бачність цісарского уряду на грізну небезпечність в хвилі, коли она могла бути усунена, а зарід хибного напрямю дав ся ще вирвати». Перша альтернатива, заведеня латин. азбуки до руского письма, не здійснила ся і певно не здійснить ся. Чи то само можна сказати про другу альтернативу, заповідуючу шкідливу для держави повнє русофільства? Що однак не підлягає ніякому сумнівові, то факт, що Голуховський був як сам зазначив, першим мужем державним в Австрії, що остерігав перед русофільством в Галичині.

(Дальше буде).

З державної ради.

В четвер розпочало ся засіданє о год. 1/2 12. Президент повідомлює про вислід вибору до комісії бюджетової, залізничої і військової. Що-до бюджетової комісії ми подали вже вислід вибору в попереднім числі. З Русинів увійшли до бюджетової комісії ин. Барвіньський і Романчук. Відтак повідомив президент, що комісія польської нетикальности уконституовала ся, вибираючи головою пос. Евг. Абрагамовича.

Після відчитаня внесенє пос. *Вомби* о заведенє вивозового мита для дерева, пос. *Офнера* о забезпеченє посольських дият перед екскуцією, пос. *Віндера* в справі зміни закона о худобачій заразі — приступлено до дальшої дискусії над внесенєм Бернрайтера що-до заяви льояльности монарсії.

Молодочех *Іллек* зачинає по чеськи і дальше говорить по німецьки. Заявляє ся проти внесеня Бернрайтера і жалує, що не ухвалено внесеня Яворского, аглядно Пацака, щоби на такий важний акт, як престольна річ, відповісти адресою. Вже в р. 1897. адресу не ухвалено через німецьку обструкцію, а і тепер внесенє Бернрайтера є надто поверховним, щоби могло мати якусь значінє для урухомлення парламента. Відтак бесідник відчитує іменем Молодочехів адресу до престолу, в якій спарифразовано поодинокі уступи престольної бесіди. Сказано там, що конституція в практиці не показала ся такою, якою повинна би бути після престольної річи, що централізм в Австрії розвельможив ся і перетяжив собою парламент. Дальше адреса витає з радістю заповідженє розвизаня язикових квестий в дусі рівноуправненя, однак висказує занепокоєнє Чехів задля уступу про удержанє єдностайности язика в деяких сферах адміністрації. Вкінці жадає автономічного ро-

зую конституції і запевнює про незмінну вірність та льояльність чеського народа.

Пос. Сустреріч промовляє за внесєнем Бернрайтера. Бесідник висказує бажанє свого сторонництва, щоби палата як найскорше стала спосібною до праці. Устрій монархії не відповідає конституції і тому она остає в більшій часті лише на папері. Мимо централістичної конституції править ся в Австрії федералістично. Президент міністр в є безсилним супроти краєвих шефів. Населєнє протестує зарівно против безчинности парламента, як і против правління §. 14.

Пос. Микола Василько з Буковини заявляє, що заступники руского народа в Австрії не находить дечого в престольній річи, або бодай бачать се невисказаним доволі ясно. Русинам не остає нічо иншого, після відкиненя внесеня Яворского і Пацака, як голосувати за заявою льояльности, бо Русини є льояльним народом. Але бесідник хоче при сій нагоді піднести свої жалоби бодай на виривки. Коли в престольній річи говорило ся про се, що адміністрація має вести ся зовсім самостійно і свобідно від всяких політичних впливів, та лише задля користи держави і населєня, то треба спитати себе, чи правительство, предкладаючи сю престольну річ, думало також про Галичину. Під теперішню добу можна сказати отверто, що на границі Галичини кінчить ся австрійська адміністрація і починає ся доверва на границі Буковини. — Що-до згаданих в престольній річи податкових полєкший, бесідник замічає, що спосіб виміру і стяганя податків в Буковині і в Галичині підкоцують зовсім істнованє хлопского населєня. Хлопа просто рабують і в его майні нема нічо такого, що не було-б спосібним до зафантованя. Богато мужиків мусить змувати в полотняних ноганицах і в сорочці, бо забрано їм все на податки — на се бесідник може дати докази. — Правда, що багато мільонів пішло на Галичину і за се нераз в палаті нарікають на неї, але для народа прийшло з сих мільонів нічо, або дуже мало (*пос. Шаєр*: На вибори!). Недавно тому помандрували три мільони до того краю, але що з ними стало ся, на те може відповісти хиба скуплена маса 61 мужів польского Кола. — Що-до уступу про законодавство, то після теперішнього виборчого права три мільони Русинів мали-б можливість вибрати 17 послів, з яких тепер є лише 10, коли 2,000,000 Поляків є заступлені 61 послами польского клубу і десятима послами польської опозиції. Політична адміністрація в Галичині є зовсім польскою, суди аж до найвисших інстанцій є зовсім польськими, скарбові власти цілковито польськими. Якжеж Русини мають думати про таке законодавство? Бесідник мусить передовсім застеречи ся як найрішучійше против проєкту деяких скрайних Німців, щоби Галичину і Буковину по просту відділити від країв, заступлених в державній раді. Буковинці бажать в кождім згляді стати під окликом «*los von Galizien*», як довго

— Іди між панни! Не роби дурниці! Ти не студент.

При вечері посадили Романа коло Ганчаківни. Вона сиділа коло него несміла, як 16-літна панна, хоч уже мала певно стільки літ, що Роман. А він скудив ся так, що найменше половина з його великої постави кудись поділа ся. Обоє не дивили ся на себе, мовчали, тільки вона часом усміхала ся так, що Романови аж мороз ішов поза плечі. Раз тільки глигнув він на її припорошене чимсь волосє і побілене лице — і з великим завязєм випив подану чарку горівки.

Розмова при шинці: — Пані напете ся вина чи пива?

— Я не по нічого, тільки каву.

Роман думав-думав, що далі сказати, і не видумав нічого. Його фантазія мучила ся, як мотиль на шинильці, але злетіти не могла.

При полядвці: — Ви читали «Дівочі слези»?

— Ні. Кажуть, що то не випадає паннам читати сю повість. Мені мама заборонила.

Роман їв зязвато полядвцию і думав, що далі казати, але знову не видумав нічого. Просте порожня була голова як бочка. Що за нещастє!!

При індику: — Та напийте ся, пані, вина або пива!

— Ні, дякую!

Роман знову їв, думав і дивував ся, що не годеє нічого видумати. Але то зовсім нічого! Він, що писав нераз такі веселі фейлетони під неділю! О Боже, що за мука! І длячого муцини мають обовязок бавити жінок? Звідки такий гіренький обовязок?

Роман глянув на матір з жалєм, але вона поглядом наказувала йому бавити сусідку. Він зрозумів сей погляд, але на щастє подали мороженє і його сусідка заняла ся мороженим більше як чим иншим; не треба було її бавити.

Вечера скінчила ся. До Романа прийшла мати: — Ти мусиш з нею танцювати! Руш ся, хлопче! Ти сьогодні зовсім до нічого.

— Мамо, кажіть мені зрубати сяженє дров, кажіть розвалити хату, що небудь, — все зроблю, а танцювати з нею не буду.

— Мусиш!

Роман сів і задумав ся. Що діяти? В його душі перевертало ся, як у горішку з киятком. Такої муки він уже давно не зазнав.

Вкінці він рішив ся. Поглянув на годинник, забрав кишком пальто і капелюх, вийшов на город, перескочив пліт, трохи не побіг на дво-

рець залізниці і за пів години був уже в дорозі до Львова. Аж відітхнув лекше, коли поїзд виїхав у поле.

Потім батько прислав йому лист, в котрім писав, що вирікає ся його, але Роман сказав собі, що красше таке нещастє, як те велике, що його ждало. Рівночасно писала йому сестра, що його утечу витолкувала мати гостям наглою слабостию — отже все в порядку.

Згадка на се сватанє, а особливо на Ганчаківну, так його заняла, що коли він притис до стола голку, щоби її ще раз перецхати через тісну дірку гузика, замітив нараз, що разом з гузиком пришив і кишеню в попереk до верхнього сукна і до підшевки. Роман не думав довго, що тепер робити; він спробував, чи можна захвати руку в кишеню і як побачив, що можна, хоч і невігідно, линив її пришити. Шкода відривати гузик, пришитий так гладко і сильно.

Роман закурив папіроску і вдоволено глянув на свою роботу. Аби себе як небудь нагородити за неї і набрати сили до дальшого шиття, він на спиртї за кілька хвилин зварив воду і запарив чай. Небавом у склянці червоноїв ся чай і Роман, попиваючи його, шив далі.

(Дальше буде).

не стане ся се, що було би одиноким средством спасеня для держави: витворене автономії народів, що є найважнішою точкою нашої програми.

Пос. др. Кос признає, що чотири рускі посли з Галичини (!) а пятий з Буковини не представляють політичної сили в палаті, але заступають четвертий що-до числа народ в Австрії. Тим то і Русини прийдуть до значіння і як тут ував польський Бісмарк (Бадені), про якого думали, що буде сто літ правив Австрією, так провалить ся в короткім часі господарка польської шляхти. Те верховодство, оперте на виборчим шахрайстві та обмані не може устоятись довго. Чотири заступники Галичини лише чудом (!) увійшли до сей палати. Найважніша точка сумного положеня Австрії лежить в єї пів Азії, в Галичині. Панове з польского клубу є добримі гешефтьярами. Они будуть за всім голосувати, чога лиш зажадають від них, щоби лише сповнити їх услівя. Коли Давида Абрагамовича Німці обкидали каламарями, то вже се не було без причини! Польський клуб можна скаптувати для ліберальних, навіть для соціал-демократичних внесень, тільки щоби они не дотичили Галичини. Поляки не бажають піднести свій народ, а тільки робити свої інтереси. (Пос. Гневош: Се неправда! Оловиційні Русини і Шенерериянці підносять крик, серед якого Гневош протестує: Подайте докази! На те повстає новий гамір, а пос. Шумаєр кричить: — Ви є там галицкими Боксерами! На галериях і в палаті повстає веселість і оплески, так, що президент грозить галерії опорожненем). Польська шляхта є спосібною до всего, навіть до забитя і убійства. (Слухайте! слухайте!) Один жандарм забив чоловіка «за публичний гвалт», коли сей хотів віддати свою виборчу картку — пробив єго багнетом з заду. Се є убійство! Польська шляхта створила собі своїх спеціальних, інкамерованих Русинів, як Барвіньский. (Пос. Барвіньский: Не очерняйте!). Я не очерняю! Сі панове вийшли тими самими средствами, як другі панове польского «Кола» в п'ятій курії. (Пос. Барвіньский: Я вже вам докажу, яким способом ви вийшли). За п. Барвіньским і комп. не стоїть ані один Русин, а за нами стоїть цілий руский нарід (!), а він є лояльним і не може бути иньшим. Поважний політик буде лише тоді лояльним, коли се відповідає інтересам єго народа. Все друге є удаванем! Але ми з вдячного чувства тримаємо вірно за Австрією, бо она є заборолом для руского народа! Конець польского панования прийде небавом. Познаки вже є. Се вже видко було по краху щадниць та самоубійствах, які прийшли після сего. Польська шляхта вже тепер на пів збанкрутована. Тепер ще їм остали ся банки, які їм ще позичають денешо на «W. in, Weib und Gesang!» Але коли се урве ся, тоді настане град куль, що змете шляхту. Жадаємо лише примінованя законів, а тоді ми вже зі шляхтою дамо собі раду!

Президент гр. Фетер замикає дискусію, бо вже ніхто не є записаний до слова. Палата приступає до голосованя над внесенем пос. Плечка і відкинула єго, а прийняла внесене пос. Беррайтера, підчас чога Шенерериянці і соціалісти опускають салю. З черги наступили вибори комісії і президент хотів вже приступити до замкненя засіданя, але в формальній справі спитав єго пос. Гавіх (соціал.), чому в єго інтерпеляції пропущено два зацитовані там уступи з часописи. Президент відповідає, що коли він має право цензурованя посольских промов, що він думає, що таке саме право прислугує єму також що-до інтерпеляції. Ся відповідь викликала довшу формальну дискусію, в якій відкинено голосованем внесене пос. Вольфа, щоби раз піддати єю квестію під дискусію палати і внесене Бжовада, щоби поставити се на порядок дневний слідующего голосованя. Серед загального роз'яреня з сеї причини замкнув президент засіданє і назначив слідующее на середу дня 20. с. м.

НОВИНКИ.

— Календар. В неділю: гр.-кат. Ізидора; рим.-кат. Куниберта. — В понеділок: гр.-кат. Агафії муч.; рим.-кат. Констанції. — В вторник: Вукола, Юліяна; рим.-кат. Конрада.

— Кацапські боксери устроюють якийсь таїнственный концерт, як се довідуємо ся з їх органу «Галичаніна», на який то концерт розсилають ся запрошеня і доперва за сими особистими запрошеннями можна набувати білети. Таж о. Митрополит, на якого честь буде даний сей концерт, певно не жадає такої церемоніальности, а навіть буде для него прикре се почути, що не всі там будуть зібрані в салі, які-б раді повитати єго, а ті, що зібрани ся, може не зі щярого, синівского чувства до свого пастиря зійшли ся, а з задушевними гадками задля партійного антагонізма. До нашої редакції надіслали чотири патріотичні одержані ними запрошеня, а один з них долучив такий довший коментар.

Сьвітла Редакціє! Ставропільський Інститут — котрий не хоче приймати в члени нікого з інтелігентних щирих Русинів-Українців урядже 19/2 концерт в честь ВПр. Митрополита Шеніцького в салі «Народного Дому», і запросив на сей концерт деяких народовців. Позаяк хитрі кацапи хотять Впр. Митрополиті показати на очи, що повна саля «Народного Дому» є їх приклонників, тож остерегчи належить народовців, щоби не йшли на ласку кацапску і щоби не услухали їх «кацапского приглашанія», бож кацапи наміряють і в сей спосіб на ВПр. Митрополита викинути, щоби кацапів-святиників авансован і пошпирив. — Просимо і Сьв. Редакцію «Діла», щоби єю передосторогу в час помістила. — Залучене запрошенє гласить:

В честь Єго Высокопреосвященства Митрополита Галицкого Кир. Андрея Шеніцького устроїває старинний Ставропільський Інститут во Львові при участі Вбл. г. Марії Павликов-Новоковской і Вбл. г. Александра Ф. Машуги при содії твій літературно-драматического Общества «Муза» і своего хора «Духовный концерт» в великой салі «Народного Дома» в Львові дня 6. (19.) февраля 1901. На сей концерт імїєм честь пригласити сим. Львов, 17. (30.) января 1901. От Сеніората Ставропільского Института Др. Исидор Шараневич, Николай Герасимович, Роман Ямиский. Начало концерта точно в 7. ч. вечера. Безплатні карти входа можно получить за предъявленієм приглашенія в канцелярії «Народного Дома» в Львові (П. пов.) по день 5. (18.) февраля 1901 включительно. Туалет для дам визитный, для мужчин бальный.

— Вісти про станиславівське єпископство і ректорат семинарії, подчні нами з дневникарского обовязку, показали ся зовсім безосновними, як се довідуємо ся з достовірного жерела.

— Загальні збори тов. «Просьвіта» відбудуть ся в салі «Народного готелю» в Самборі в середу дня 20. лютого с. р. О 10. год. відбуде ся богослуженє в місцевій церкві, а відтак о 11. розпочнуть ся збори з обширною програмою о справах господарских і просьвітних.

— З черновецкого університета. В зимовім семестрі с. р. записало ся на черновецкий університет 10 богосл. в. в., 111 правників і 24 слухачів філософії. Є се найбільше число, яке осягнула фреквенція черновецкого університета від часу єго заснованя. На фільофійний віділ записали ся перша звичайна слухачка п-а Клементина Ганкевичівна.

— Фабрика для перерібки торфу має станути в околиці Коломиї з основним капіталом одного мільона корн. Фабрика буде приготувляти річно 3.600 вагонів опалового торфу, з чога 3.000 вагонів замовили дирекції залізниць.

— Вінчанє д-ра Петра Ур-Стебельского, зв. професора карного права і б. декана віділу права і адміністрації на львівским університеті, з панною Станіславою Хипонцівною, донькою бл. п. Тадея і Вікторії Хшонців, властителей земских дібр, відбуде ся дня 19. с. м. о 7 1/2 години вечером в костелі ОО. Капуцинів в Кракові. (За краківским Glas-ом).

— Нагорода. Сволик Бойчуків, яких недавно замордував хтось у ночі в Старих Кутах, призначили 400 К. нагороди тому, хто до року викривє убійників.

— Страйк оркестри в «Народнім Дівадлі» в Празі, який вибухнув оводі, прибрав ширші розміри. До страйку приступили мужеский хор і поміничий персонал. Причиною страйку було се, що директор театру відправив одного з членів оркестри без ніякої причини.

— Студентські розрухи в Києві, про які ми в ч. 15. «Руслана» подали звістку за «Slow-om Polsk-им», представляють ся зовсім в иньшій сьвітлі. Часопись «Молода Україна» пише про них отсе: «...Справа (розрухів в Києві, описаних польского пресою) зображена зовсім неправдиво. Правдива є лишень перша половина звістки, іменю-ж се, що якийсь студент брилянти вкрав та ректор обороняючи його перед поліцією, засудив його на лагідну кару карперу». Далше правдивий стан справи є такий: «Ого загал студентів зібрав ся на віче чи «сходку» та дав злодієви та єго товаришам т. зв. товариську ексклюзію, себ-то зажадав їх релєгованя. Так як студентам не вільно відбувати ніяких нарад ні висловлювати громадно свою волю, зістали вигнані з університета голова збору та ще один з учасників; против сього засуду а не против

укараню злодія запротестували студенти, а тоді ректор пошукав собі оборони в адміністраційній власті, яка і покарала так суворо студентських бунтарів. Значить ся, правдивий стан справи зовсім иньший як зображений у польських часописях, і становиско студентів в сій події зовсім противне — не виступали вони в обороні неморального діла своїх товаришів, перші його нап'ятували; не ректор а вони виступили в обороні своєї гідности та чести; не вони а університетська управа була зашитницею маніпуляції з ювелями. Помилку польської преси дуже легонько можна пояснити. Користувалась вона російським жерелом, де було сказано, що виновники «поперті товаришами увільнили ся з університету». Сей вислов переведено дословно, коли у російській номенклатурі «поперті» значить «змусити», а «увільненє» з університету, се по нашому «вигнанє» або урядово «релєгованє».

З Києва доносять, що воєнний суд за відказанє присяги студентами, відданими до військовой служби, засудив єїмох студентів на кару смерті.

На московским університеті — як доносять до «W. Tagbl.» — заряджено строгє слідство против 308 студентів, що брали участь в недавних розрухах студентских.

— Російська панана. Одна з берлинських часописий подає два образки російских безпорядків і обманств, в яких головну ролю відгривають міністри і иньші визначайші личности.

На російським Поділю розвиває ся продукція фосфору. Засновано там дві великі фабрики, між якими розвинула ся незвичайна конкуренція Властитель одной фабрики, Львов, перекупив губернійські власти і самого губернатора Сьмьоніна, а єї заборонили другій фабриці побудувати млин до меленя фосфорової муки. Крім того Львов постарав ся, що з губернії видалено кількох жидівских купців, які продавали виріб другої фабрики фосфору.

В другім случаю ошуки бере участь міністер внутрішних справ, Сіягін. По заведеню горівчаного монополю в Росії, визначено комісію, яка мала займатися призначенем відшкодовань там, що мали передше пропінациїні привілей. Межи иньшими належала до них сестра міністра Сіягїна. Заки ще комісія визначила відшкодованя, Сіягін приказав виплатити сестрі 85.000 рублів а тимчасом комісія признала єї лише 70.000. Тоді Сіягін постарав ся, що міністер Вігте підніє відшкодованє на 125.000 рублів. Генерал-губернатор Драгоміров мав на днях донести про те цареві. Який буде наслідок донесеня, побачимо.

— Дрібні вісти Рух залізничних поїздів на шляху Львів-Клепарів-Ян-в, здержаний в наслідок сніжних заметіль, привернено позавчера. — Дня 14. с. м. здержано рух поїздів на шляху Коломия-Стефанівка і Борки великі-Грималів.

— Гумористичний кутик.

Пригода з возом (байка).

Іде мужик до міста. Чує: віз таракотить, та так таракотить щось дуже, що аж в ухах глушить. Прислухає ся мужик, чує: віз сварить ся! «Гур, гур... гуркотять колеса: «якби не ми», кажуть, «то віз і з місця не рушив би; ми котимо єго і під гору і на долину і по груді і по болоті!» — Їх правда, мислить собі мужик... «Скрип, скрип... скривають снасти: «якби не ми», кажуть, «то віз присів би на землю і колеса на ніщо не здали би ся!» Їх правда, гадає мужик... «Дир, дир... диркотять люшні: «якби не ми», кажуть, «віз розлетів би ся на боки і снасть не помогла би нічого!» Їх правда, думає мужик... «Тарах, тарах... таракотять драбини: «якби не ми», кажуть, «нічо на віз не набрав би, ні в поле, ні на торг не повіз би, а люшні не зарадиліб нічого!» Їх правда, міркує мужик... «Стук, стук... стукає дошка: «якби не я», каже, «то і зеренце не удержало би ся на возі і драбини не заноб гли-б тому!» Єї правда, розважає мужик... «Шалах, шалах... шалахає динель: «якби не я», каже, «віз не мав би ніякого проводу; я вас всіх веду за собою і показую дорогу!» Єго правда, дивує ся мужик. — Аж тут замащений, в діру затолочений льоник, що не міг і словом відозвати ся, вискочив з діри. Колесо покотило ся у рив, снасть пукла, люшня згубила ся, драбина розсипала ся, дошка поломила ся, а динель сторчав у гору, мов би на місяць показував дорогу!...

А щож мужик? Він грюкнув собою об землю, та аж скрикнув з болю: «Брешете всі, одно без другого нічого не варте!»

Посмертна оповідка.

Теоділь Гарасимович, красвий інспектор управи тютюну в Серазві, упокоїв ся тамже по

тяжкій недугі дня 14. лютого с. р. в 46. році життя. Похорони відбули ся дня 16. с. м. в Сераві. Покійний відзначав ся найкрасшими прикметами душі. Занимаючи одну з висших посад в Боснії, тішив ся він загальною симпатією — і як ширій руський патріот громадив коло себе нашу руську колонію в Боснії і Герцеговині. Про свої рідні сторони покійник ніколи не забував і запомагав наші краєві руські товариства і видавництва. Тому вість про его смерть глибоко тронула кожного і викликала ширій жалю у всіх, що знали его за життя. Нехай легкою буде ему чужа не своя земля і вічна ему пам'ять!

Олександр Ключечко, вислужений контролор податкового уряду, упокоїв ся дня 11. с. м. в Станиславові в 79. році життя. В. е. п.!

Наука, штука, література.

— «Молода Україна», ч. I. за січень 1901. Зміст: *Gutta*: З новим роком — з новим віком. — *Евген Косевич*: Полекша — чи деморалізація? — *П. Т.*: Нехай. — З чужих літератур: *Євс Петро Яковзен*. — *Володимир Старосольський*: Чи є в нас публіцистика? — *Михайло Лозинський*: Битись чи миритись? — Хроніка з вашого життя. — Хроніка з чужого життя. — Бібліографія.

Телеграми.

Відень, 16. лютого. Польське «Кола» ухвалило відповісти на закиди Василька і Коса при бюджетовій розправі; другим віцепрезидентом «Кола» вибрало др. Вайгля; вкінці прийняло новий статут «Кола» з всіма змінами, які жадали демократи, належачі до «Кола».

Відень, 16. лютого. Президія палати мав дати ся в поведілок до цесаря, щоби на особній аудієнції зложити заяву лояльності у відповідь на престольну річ, як сего жадав оновішній ухвала палати послів.

Берлін, 16. лютого. Парлямент прийняв в 3. читаню предложене в справі Китаю, після дискусії, в якій міністер війни Гюслер боронив гр. Вальдерзого, що він старає ся положити кінець жстокостям воєнків і поводить ся з можливою лагідністю.

Льондон, 16. лютого. Дневники доносять, що викрито вже заговор на життя короля Едварда. Замах мав виконати ся онові підчас їзди короля на торжественне отворене парламенту. З сеї причини підчас сего торжества заряджено далеко сягаючі средства осторожности.

Рим, 16. лютого. Король затвердив ось яку міністеряльну листу; Запардеї обняв президію, Гіоліті внутрішні справи, Рінеті заграничні, Коко Орту справедливість, Водемборґ финанси, Ді Брелло скарб, Санмартіно війну, Морія маринарку, Назі просвѣту, Жіусо публічні роботи, Пікарді рільництво, Галіубе почту і телеграфи.

Мадрид, 15. лютого. Міністер внутрішних справ зложив гідність цивільного губернатора. Трубами і бубнами оповіщено населеню заведе- не стану облоги в Мадридї. На провінції анти- клерикальні розрухи ширять ся постійно.

Льондон, 15. лютого. Правительство одержало повідомлене з Капштату, що Девет і президент Штайн вдерли ся до Капльндії і заняли Філіпстоу, однак опісля мусїли опустити місто зі стратами.

ВІСТІ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту «Дністер» у Львові, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою, за місяць січень 1901.

I. Стан довжний:

1. Удїли членів	73.374 кор. 03 сот
2. Фонд резервовий	6.959 „ 46 „
3. Специальна резерва	758 „ 83 „
4. Вкладки щадничі:	
а) стан на початку січня 1901	806.803 к. 70 с.
б) вложило в січня 104 стор.	35.967 к. 64 с.
разом	842.771 к. 34 с.
в) виняло в січня 74 стор.	42.022 к. 58 с.
Стан з кінцем січня	800.748 к. 76 с. 800.748 кор. 76 сот.
5. Сальдо побраних процентів з днем 30. січня 1901	14.672 „ 46 „
6. Зиск з року попереднього	6.782 „ 04 „
7. Непіднята дивіденда за рік 1897, 1898 і 1899	2.474 „ 66 „
8. На рахунку ріжних сторін	18 „ 08 „
9. Резерва на оплачене податку за р. 1900	600 „ — „

Сума 906.388 кор. 32 сот.

II. Стан чинний:

1. Позички удїлені:

а) стан на початку січня	763.737 к. 45 с.
б) удїлено в січні 1901	
29 позич. на	19.160 к. — с.
разом	782.897 к. 45 с.
в) сплачено в січні 17 позичок і на біжучі рати	10.200 к. 71 с.

Стан з кінц. міс. 772.696 к. 74 с. 772.696 кор. 74 сот.

2. Готівка в касі з 31. січня 1901	4.521 „ 83 „
3. Цінні папери фонду резервового і інші	40.530 „ — „
4. В інших товар. і банках	58.970 „ 81 „
5. В щадничі почтовій (оборот чековий)	1.669 „ 50 „
6. Рах. біж. з Тов. вз. об. Дністер	3.000 „ — „
7. Сальдо коштів адміністрації	1.213 „ 12 „
8. Кошти спору	110 „ 32 „
9. Рахунок біжучий з Банком краввим	16.760 „ — „

Сума 906.388 кор. 32 сот.

Членів прибуло 20, убуло 15, остає з кінцем січня 1901 р. всіх членів 1862 з 1936 деклярованими удїлами в сумі 96.800 корон.

Стопа процентова від вкладок 4%, від позичок удїлюваних з провізисю на кошти адміністрації 6 1/2 %.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах, яко гарна прикраса комнат є **Картини:** Верещагіна, Шевченко в домини і Сластьона, Шевченкова могила. Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Важне для хліборобів!
САМОЧИННІ
приряди до підливання
в цілі
знищення дикого ріпаку
і дикої гірчиці, перевізні на більші площі,
а переносні
для менших
ужитків

Косярки
до трави, конюшини і зб ж

Кінні до розстрісаня сіна. **Грабярки** кінні до сіна.

Найліпшою сїваркою
рядовою є **Pr. Mayfarth & Co's**
ново споряджена
„AGRICOLA“
(система пересування коліс)
до всіляких насїв і ріжнородної величини висїву без зміни коліс; на ґрувта гірскі і рівнинні, дуже легко ходічі, незмірно тривалі, дуже дешеві.

Уможливають дуже велику ошадність в праці, часі і грошах.
Ручні праси до сіна і соломи, лускачі до кукурудзи, керати, молотїльні, млинки до чищення збіжа, триери, плуги, вальці, борони вирабляє і достарчує яко спеціальність з порученем, в найновїйшій вибірній за найбільшу узнаній конструкції

PII. MAYFARTH & Co.
ц. к. упрв. фабрика машин рілн. особливша фабр. прас до вина і машин до овочів.
у Відні, II. Taborstrasse Nr. 71.
Відзначена 400 золотими, срібними і бронзовими медалями.
Богаті каталоги і численні письма з узнанем — даром
Агенти і відпродавці пожадані.

В КАНАДУ

як і до всіх других заморських земель переправляє
НАЙДЕШЕВШЕ
повсюди знакома фірма:
B. KARLSBERG
HAMBURG, Brandst. viete 36
Поки хто шифкарту купить, нехай зрівнає мої ціни з цінами агентів корабельних. 6—10

Вєйлягі
КУПОНИ
вильсовані
цінні папери
виплачує без потручених провізії або конгтів
Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.
БАНКУ
Гіпотечного.